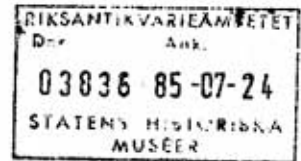

Landskap Småland
 Kommun Hulthfreds
 Socken Järeda
 Fastighet Fröreda 7:3

Byggnadsminnesförklaring

Fråga har väckts om byggnadsminnesförklaring av byggnaderna på rubricerade fastighet. Byggnadsnämnden i Hulthfreds kommun har vid sammanträde 1981-10-14 beslutat tillstyrka en byggnadsminnesförklaring. Ni har beretts tillfälle ta del av länsstyrelsens utredning i ärendet samt dessutom ett förslag till skyddsföreskrifter för byggnaderna och har skriftligen förklarat att Ni till alla delar tillstyrker länsstyrelsens förslag.

Emådalens bördiga dalgång har åtminstone sedan yngre järnåldern brukats och bebotts av jordbrukande bönder. Själva ån utgjorde dessutom mycket tidigt en viktig kommunikationsled - även det en betydelsefull bebyggelselokalisering faktor. Bondgårdarna i den ca 0,5 - 1 km breda dalgången har oftast legat koncentrerade i byar, där den vanligaste bytypen varit radbyn.

Fröreda by är belägen i Emådalens norra del ca 400 meter norr om ån. Byn bestod ursprungligen av fyra gårdar, där husen låg mycket tätt samlade. I oktober 1683 uppstod vålded och endast en mindre del av byns bebyggelse klarade sig undan branden. Storegården hörde till de gårdar som brann ned helt. Byn återuppbyggdes därefter successivt under 1700-talets första hälft.

Ägarelängden för Fröreda Storegård är belagd till 1540. Under 1700-talets första hälft delas gården genom hemmansklyvning i åttondelar, men förblir i samma släkt till 1915. Vid försäljningen 1915 fanns på hammanet ännu elva bostadshus och 30-40 ekonomibyggnader. Såväl bostadshus som ekonomibyggnader förföll därefter i rask takt och på 1920-talet revs ett stort antal byggnader. Idag återstår fyra tvåvånings enkelstugor, sammanbyggda två och två som tvillinghus, två loftbodar och två mindre timrade visthusbodar allt troligen från början av 1700-talet, samt två undantagsstugor från 1800-talet, av vilka den ena idag efter avstyckning är belägen på en angränsande fastighet.

De bevarade byggnaderna är i förhållandevis gott skick och har förändrats mycket litet sedan byggnadstiden. Även interiört innehåller de en mängd ursprungliga detaljer som tak, golv, lister, spisar, väggfasta skåp m m.

Särskilt anmärkningsvärda är de handmålade tapeter och målningar direkt på väggtimret från 1700-talet som påträffats i en av enkelstugorna. De representerar barock, rokoko och gustaviansk stil och är av hög konstnärlig kvalitet. Några av tapeterna har aldrig varit övertäckta.

I samma byggnad finns även ursprungliga spisar och dörrar, rikt profilerade foder kring fönster och dörrpartier med den ursprungliga färgen bevarad, tak av tredingstyp, golvtiljor m m.

Fröreda Storegård visar, trots förslusten av flera bostadshus och de flesta ekonomibyggnaderna, fortfarande mycket av karaktären i en småländsk bondby från 1700-talet. Kvarvarande byggnader utgör var för sig mycket goda exempel på äldre tiders timmerbyggnads-konst och bildar tillsammans ett unikt gårdskomplex. De bevarade 1700-talstapeterna är unika i sitt slag.

Det ovan framförda sammantaget innebär att Fröreda Storegård har ett så betydande kulturhistoriskt värde att den är att betrakta som synnerligen märklig.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen byggnaderna på Fröreda Storegård för byggnadsminnen.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följand skydds-föreskrifter:

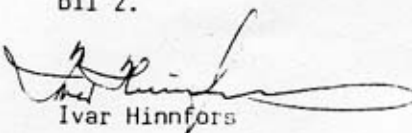
1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnadernas inre får inte sådana åtgärder vidtagas som innebär ingrepp i stomme eller rumsindelning. Ingrepp får ej heller göras i fast inredning som tak, golv, trappor, paneler, foder, lister, väggfasta skåp och bänkar, spisar, målningar och tapeter.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller eller det kulturhistoriska värdet minskar. Vård- och underhållsåtgärder skall utföras på ett sätt som är anpassat efter det material och den teknik med vilken byggnaderna uppförts.
4. Det område omkring byggnaderna som avgränsats med röd heldragen linje på karta tillhörande dessa föreskrifter (bil 1), får inte ytterligare bebyggas och skall hållas i sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

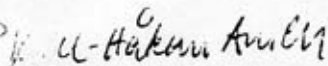
Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar ifråga om underhåll och vård av byggnaderna.

Länsstyrelsen kan enligt 3 § byggnadsminneslagen meddela dispens från ovannämnda föreskrifter om ändringen anses nödvändig för att byggnaderna skall vara till nytta eller om andra särskilda skäl finns för en ändring.

Enligt 14 § tredje stycket samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten i Jönköping, se bil 2.

Ivar Hinnefors

K. Håkan Arnell

Bilagor

1. Kartor
2. Hur man överklagar

Kopia

Akten

Länsantikvarien + bil 1

Riksantikvarieämbetet rek mb + bil 1 e. l.

Kalmar läns museum + bil 1

Hultsfreds kommun, byggnadsnämnden + bil 1

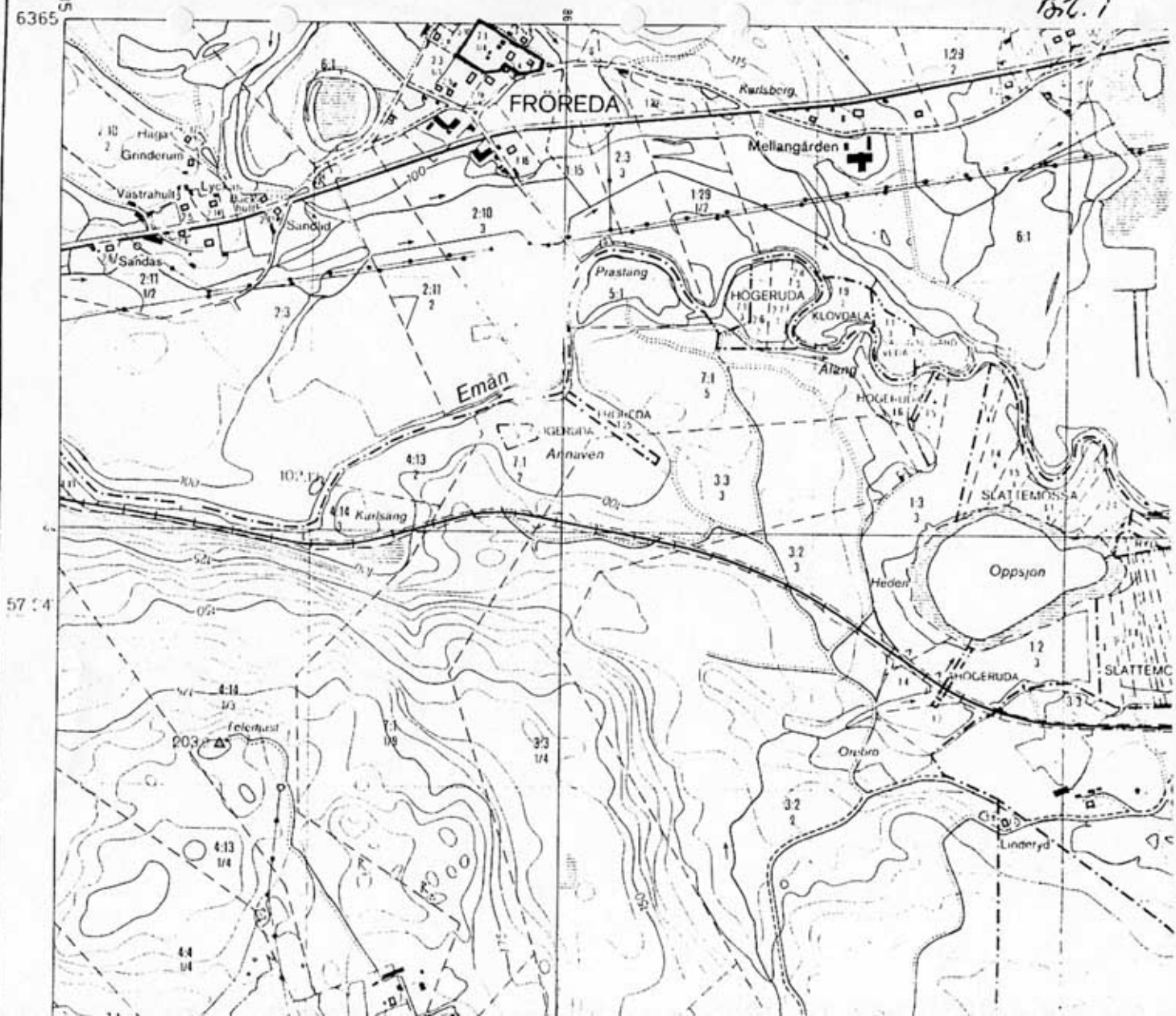
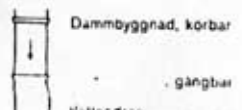
Hultsfreds kommun, kulturnämnden + bil 1

Inskrivningsmyndigheten vid Oskarshamns tingsrätt, lagakraft-
bevis + bil 1

6F2h

186.1

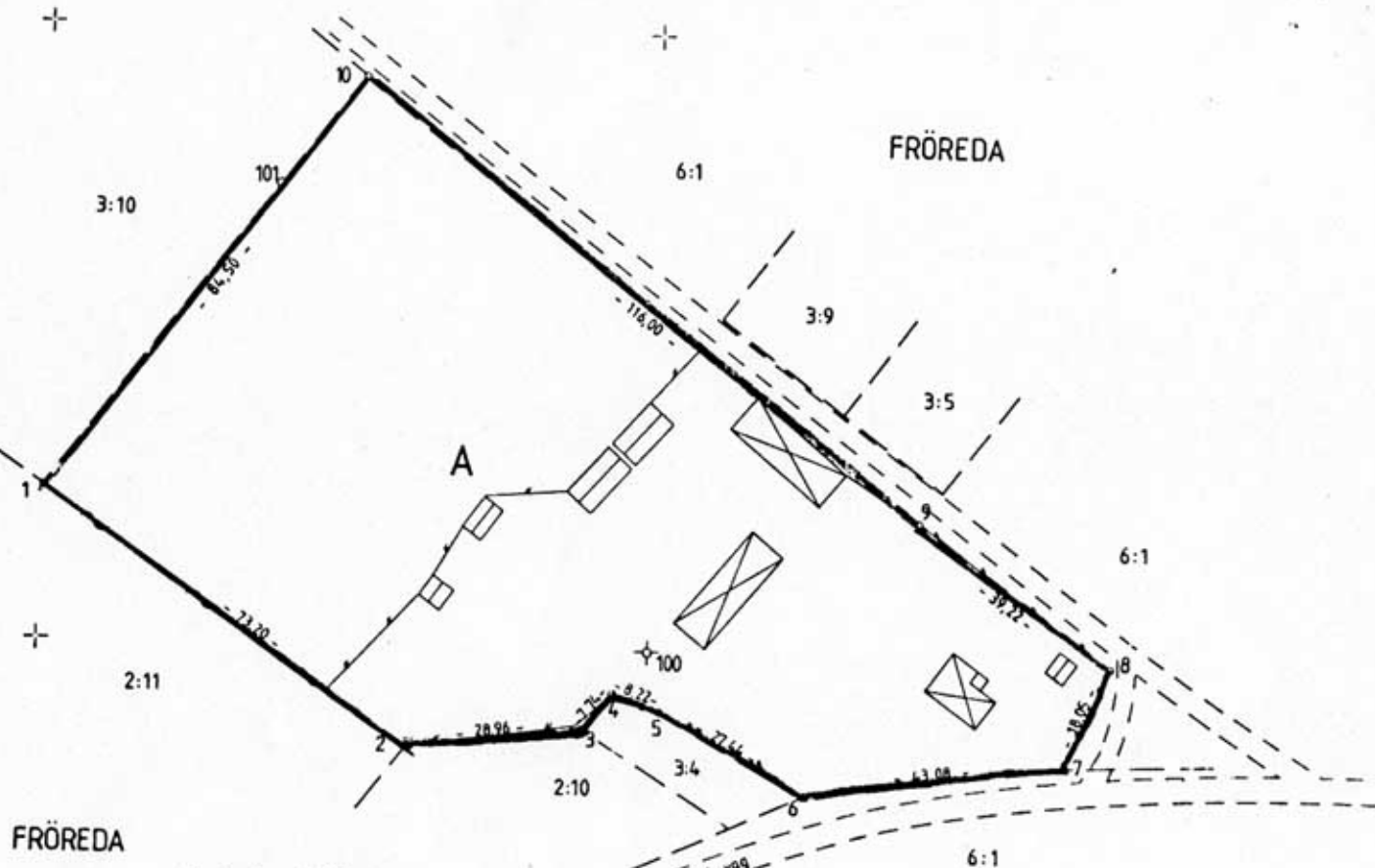
- isaga
- ans för kommun
- ans för byggnadsnämnden (fördragster-
ningsplaner, byggnadsnämnden)
- ans för trafik (ty o. dyt)
- ans för fastighet, även samtycke
- bruten gräns i vatten anger, att gränser
är fastställda
- ans för nationalpark, naturreservat,
utfatt m m.
- forvåg
- när väg, dubbla körbanor
  - körbanan minst 7 m
  - 5-7 m
  - mindre än 5 m
  - under byggnad
- tunnel
- invid förväg
- korväg
- brukningsväg
- västg
- igstg
- svarorienterad
- väg, enkelspår
- dubbelspår
- ortsbana
- snög i skilda plattor
- vägstunnel
- kanal, skidlift o. dyt.
- g ör
- gbro, spång
- a
- al med sluss
- ningsranna

: gammal råsten
 = borrhål i sten
 om = omarkerad

X = 1100

X = 1000

FRÖREDA

Bestyrkes i tjänsten

Tommy Carlsson

0001 = A

0001 = A

Lantmätaren B/CDM46 1880-02 10 000 LiberFörslag 20-80617-7

Framställt genom

Nymätning

För det tekniska innehållet svarar

Skala	Måtklass	Koordinatsystem
1:1000	IV	Lokalt
Reg karta, lagbeskrivning		Beleggningsstandard
Fk 06527:91		TFA bil 4.6 B:5

Nya gränser: Nej

Mätning *CoH*
 Avgränsning *CoH*
 Teckning *CoH*
 Ritn redigering *cl*

LÄNSSTYRELSEN

I KALMAR LÄN

Planeringsavdelningen

Länsantikvarien

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till kammarrätten i Jönköping.

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Kammarrätten måste ha fått Er skrivelse inom den tid som nedan markerat med kryss, annars kan kammarrätten inte ta upp Ert överklagande.

tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet

två månader från den dag då Ni fick del av beslutet

två månader från den dag då beslutet är daterat

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

Kammarrättens adress är: Box 647, 551 18 Jönköping.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

Även riksantikvarieämbetet och statens historiska museer kan klaga över detta beslut.